

چکیده

افزایش روزافزون استفاده از انرژی در نظام بین‌الملل معاصر سبب شده است تا در کنار کشورهای عرضه‌کننده انرژی، کشورهای دیگر برخوردار از منابع نفتی نظیر روسیه اهمیت فراوانی به دست آورند. با توجه به چنین اهمیتی است که سازمان اوپک تلاش زیادی می‌نماید تا با برقراری روابط تعاملی با کشورهای مستقل بزرگ تولیدکننده نفت به خصوص روسیه، همچنان حرف نخست را در معادلات انرژی در سطح بین‌الملل بزند. از سوی دیگر، روسیه با توجه به سهم بسیار بالا در تولید و عرضه نفت، سعی کرده تا از این موقعیت به نفع خود بهره بگیرد. با تأملی در راهبرد انرژی روسیه برای سال ۲۰۳۵ و درک درست از تحولات بازار انرژی، مشخص می‌گردد که از نظر این کشور ثبات بازار و بالا نگاه داشتن قیمت نفت، از راهبردهای اولیه این کشور است. ضمن آنکه از انرژی به عنوان ابزار دیپلماسی سیاسی در راستای بازیابی هژمونی و اعتبار پیشین در سطح بین‌الملل استفاده می‌نماید. تغییر رفتار روسیه و اوپک، طی سالیان اخیر و برقراری دیپلماسی تعاملی در حوزه انرژی، ناشی از تغییر نگرش این دو تولید و عرضه‌کننده بزرگ انرژی است. از این رو، این پایان‌نامه در پی یافتن پاسخی مطلوب برای این سوال اصلی تحقیق است: «اهبرد انرژی روسیه طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ در قبال اوپک چگونه بوده و چه تأثیری بر الگوی تعامل این کشور با اوپک گذارده است؟». در پاسخ به این سوال، این فرضیه مطرح گردید که «به نظر می‌رسد، روسیه با آگاهی از ظرفیت‌های انرژی خود، قادر به تأثیر گذاری بر جایگاه اوپک در بازار جهانی انرژی بوده، به نحوی که ضرورت همکاری دو بازیگر بیش از پیش آشکار و الگوی تعاملی جدیدی بین دو بازیگر انرژی جهان شکل گرفته است». در واکاوی سوال و تبیین فرضیه حاضر از مضامین و مفروضات نظریه بازی‌ها مبتنی بر حاصل جمع غیر صفر بهره برده‌ایم. روش تحقیق در این رساله، توصیفی-تحلیلی و ابزار گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و فضای مجازی است.

واژگان کلیدی: اوپک، بازار جهانی انرژی، سیاست انرژی روسیه، واقع‌گرایی اقتصادی.